

Fred Kistenkas

GETUIGENBOOM

Naar aanleiding van mijn verhaal over monumentale bomen in mijn Wageningse afscheidsbundel werd ik door het literaire voetbaltijdschrift *Hard Gras* gevraagd om het boek van schrijver, cabaretier en wiskundige Jan Beuving over voetbalclub Flats Zeist Oost (FZO) te recenseren.¹ Beuvings boek gaat over een volksclub waar wij villabewonertjes ook altijd welkom waren en vooral ook over hun veld middenin het bos dat als een wonder werkelijk altijd bespeelbaar was. 'Als het overall was afgelast, ging het bij ons nog door', zegt Beuving. Ik denk dat dat wonder gewoon te maken heeft met de bosgrond en de goede afwatering na regenval, omdat het veld door het potstalsysteem van de landbouwschool uit de 19^e eeuw net iets hoger lag dan het omringende bos. Het veld is inmiddels allang verlaten: 'Alleen de bomen zullen het nog weten. De dikke boom die ter hoogte van de denkbeeldige middenlijn in de bosrand staat, moet gezien hebben hoe hier, in september 1968, FZO voor het eerst een thuiswedstrijd speelde', schrijft Beuving met enige ingehouden lyriek, maar ik snap hem wel. De bomen hebben het gejuich, de sigarettenrook, de Zundapp-brommertjes en de vette patatlucht nog meegemaakt. Er zou eigenlijk een smeedijzeren hek met een plaquette omheen moeten. Nu struint de probleemwolf er en loopt er letterlijk geen hond meer, zelfs niet aangelijnd, hetgeen eigenlijk een verademing is. Dus daar maken Beuving en ik ons niet druk om, maar wij zijn beiden wel bang dat de KNVB bij zijn zoveelste uitbreiding van de campus de boom onbekommerd gaat omhakken.

In de Engelssprekende wereld is de zogenoemde *witness tree* een bekend begrip. Een erkend rechtsbegrip zelfs, want ze worden wettelijk beschermd om hun historie. In Pennsylvania heb je de slagvelden van Gettysburg uit de Amerikaanse Burgeroorlog en bijna iedere vrijstaande boom is daar *witness tree*. Mag niet omgezaagd worden. Kan ook niet want er zitten kogels en shrapnel in.

Vaak komt de vraag op of wij in dit land ook niet *witness trees* ofwel getuigenbomen zouden moeten aanwijzen en wettelijk zouden moeten beschermen, bijvoorbeeld door een provinciale lijst van getuigenbomen. Ik aarzel heel erg. In de eerste plaats zijn er al zoveel regels en in de tweede plaats moet je daar enorm mee oppassen. De boom waar Beuving op doelt is bijvoorbeeld een Amerikaanse eik, een tamelijk invasieve exoot. Zijn bladeren verteren, zoals bekend, ontiegelijk

foto Fred Kistenkas

langzaam. Dat kun je ook zien, want er is amper leven onder die boom. Kennelijk heeft Staatsbosbeheer de majestueuze boom toch als een soort van toekomstboom gezien, want alle dennetjes eromheen zijn geblest en worden gekapt. Daar zal wel een bosbouwkundige visie achter zitten, maar dus niet de idee van dit is een oude FZO-boom en dus een heilige getuigenboom. Mocht Staatsbosbeheer of wellicht straks de KNVB de boom omzagen omdat het een invasieve exoot is, dan is dat maar zo. Ik denk dat er goede gronden zijn om niet aan provinciale lijsten van getuigenbomen te gaan beginnen; laten we maar gewoon de bosbouwkundige visies in het bos prevaleren boven subjectieve, soms zelfs vage sentimenten van vette patatlucht of Zundapp-brommertjes uit de jaren 60.

fred.kistenkas@wur.nl

¹ F.H. Kistenkas, *'Mijn God: alles beter dan Zeist'*, Hard Gras 2024, nr. 159, p. 120-122 over J. Beuving, vv Flats Zeist Oost. *Een ode aan het amateurvoetbal*, Nijgh & Van Ditmar Amsterdam, 2024.